

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA
UPRAVA ZA PROBACIJU I
I KAZNENO PRAVO
Sektor za probaciju

Psihosocijalni tretman i psihosocijalne intervencije koje se provode u probaciji

Duško Simić, dipl. iur
Katarina Tomanović prof. psih.
Probacijski ured Osijek

30. listopada 2015.

Što je probacija?

uvjetovana i nadzirana sloboda počinitelja kaznenog djela tijekom koje probacijski službenici provode postupke usmjerenе na smanjenje rizika da počinitelj ponovi kazneno djelo.

PRAVNI OSNOV PROBACIJSKE SLUŽBE

- ▶ ZAKON O PROBACIJI („Narodne novine“ broj: 143/12)
- ▶ PRAVILNIK O NAČINU OBAVLJANJA PROBACIJSKIH POSLOVA („Narodne novine“ broj: 29/13)
- ▶ Prvi probacijski uredi započeli su s radom 2011. godine
- ▶ 12 ureda

Organizacija probacijskih ureda

Probacijska služba :

ne izriče, niti može mijenjati izrečene mjere, obveze i sankcije, već ih isključivo izvršava na temelju:

- ▶ zahtjeva, pravomoćnih i izvršnih odluka suda ili
- ▶ zahtjeva, odnosno odluka državnog odvjetnika,
- ▶ te na zahtjev kaznionice ili zatvora,
pojedinačno za svaku osobu uključenu u probaciju

Mjere se izriču uz:

- ▶ Novčanu kaznu
- ▶ Rad za opće dobro
- ▶ Uvjetnu osudu
- ▶ Uvjetni otpust

Primjer sudske odluke

Neovlašteno posjedovanje, proizvodnja i trgovanje drogama i tvarima zabranjenim u športu članak 190. Kaznenog zakona

REPUBLIKA HRVATSKA 514 - MINISTARSTVO PRAVOSUĐA UPRAVA ZA KAZNENO PRAVO I PROBACIJU Probacijski ured Osijek	
REPUBLIKA HRVATSKA OPĆINSKI SUD U OSIJEKU Europska avenija 7 31000 OSIJEK	
Primljeno:	17-03-2014
Klasifikacijska oznaka	Ugovorene
Uradžbeni broj	Prilog
	Njemeč

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA REPUBLIKE HRVATSKE
UPRAVA ZA KAZNENO PRAVO I PROBACIJU
PROBACIJSKI URED OSIJEK

O S I J E K
Svilajška 35

Županijski sud u Osijeku dostavio je ovom суду dana 18. veljače 2014. godine
pravomoćnu i izvršnu presudu pod poslovnim brojem K-[] protiv optuženog []
[] optuženog [], optuženog [] zbog kaznenih djela iz čl.
190. st. 1. i 2. KZ-a/11 i dr.

Optuženom [] i optuženom [] navedenom presudom je
izrečena posebna obveza iz čl. 62. st. 1. točka 5. KZ-a/11 podvrgavanje liječenju ovisnosti o
drogama u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi ili odvikavanje u terapijskoj
zajednici, a koja je izrečena uz uvjetnu osudu.

Zakonom o probaciji („Narodne novine“ broj 143/12) čl. 10. st. 1. točka 9. propisano da
je ste Vi nadležni za izvršenje izrečenih posebnih obveza, te Vam se stoga na Vaš daljnji
postupak dostavlja presuda Županijskog suda u Osijeku broj K-[]

U Osijeku, 12. ožujka 2014. godine.

SUDAC
[]

PRIVITAK:
- citirana pismena

O tome obavijest:
- Županijski sud u Osijeku na broj K-[]

Za točnost otpriyka-ovlašteni službenik:

Posebne obveze

čl. 62 Kaznenog zakona

- ▶ Odvikavanje od ovisnosti o alkoholu, drogama ili drugih vrsta ovisnosti u terapijskoj zajednici uz stručnu pomoć nadležnog tijela za probaciju.
(članak 62. stavak 2. točka 5. KZ)

- ▶ Navedena obveza može se izreći samo uz pristanak počinitelja.

- ▶ Obveza iz članka 62. stavak 2. točka 5. KZ može se izreći u trajanju do tri godine.

- ▶ Sud može naknadno, a prije isteka vremena trajanja obveze, na prijedlog tijela nadležnog za njezino provođenje, povisiti minimum, odnosno sniziti maksimum vremena trajanja obveze, ukinuti je ili zamijeniti nekom drugom obvezom.

Sigurnosne mjere

- ▶ **Obvezno psihijatrijsko liječenje**
- ▶ **OBVEZNO LIJEČENJE OD OVISNOSTI**
- ▶ Obvezan psihosocijalni tretman
- ▶ Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti
- ▶ Zabrana upravljanja motornim vozilom
- ▶ Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhodjenja
- ▶ Udaljenje iz zajedničkog kućanstva
- ▶ Zabrana pristupa internetu
- ▶ Zaštitni nadzor po punom izvršenju kazne zatvora

Obvezno liječenje od ovisnosti

članak 69. Kaznenog zakona

- ▶ Sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti sud će izreći počinitelju koji je kazneno djelo počinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti o alkoholu, drogi ili druge vrste ovisnosti ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti u budućnosti počiniti teže kazneno djelo.
- ▶ Mjera izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u okviru zatvorskog sustava ili u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi za otklanjanje ovisnosti izvan zatvorskog sustava. Mjera izrečena uz novčanu kaznu, rad za opće dobro i uvjetnu osudu izvršava se u zdravstvenoj ili drugoj specijaliziranoj ustanovi za otklanjanje ovisnosti izvan zatvorskog sustava, a može se izvršavati i u terapijskoj zajednici ako je takvo odvikavanje dosta to za otklanjanje opasnosti, uz nadzor nadležnog tijela za probaciju kada je izrečena uz novčanu kaznu, rad za opće dobro i uvjetnu osudu

Obvezno liječenje od ovisnosti

- ▶ Mjera može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora ili rada za opće dobro, proteka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, odnosno do isteka vremena kazne zatvora koja odgovara izrečenoj novčanoj kazni, a najdulje tri godine.
- ▶ Sudac izvršenja će obustaviti izvršavanje mjere ako su prestali razlozi zbog kojih je izrečena ili ako je njezino dosadašnje i daljnje provođenje bezizgledno.
- ▶ Sudac izvršenja mora najmanje svakih šest mjeseci, računajući od dolaska počinitelja na izvršenje mjere, preispitati postoje li uvjeti za njenim nastavkom i o tome donijeti rješenje. Sudac izvršenja može obustaviti primjenu mjere ili promijeniti način i vrijeme izvršenja mjere.

Najvažniji ciljevi rada probacijske službe

- ▶ **prevenirati buduće kriminalno ponašanje počinitelja kaznenog djela**
- ▶ **utjecati na okolnosti koje su determinirale počinjenje kaznenog djela i mogle bi pridonijeti recidivu**
- ▶ **raditi na socijalnoj integraciji osobe uključene u probaciju**
- ▶ **štititi zajednicu**

Tko su probacijski službenici?

- ▶ Socijalni radnici
- ▶ Socijalni pedagozi
- ▶ Psiholozi
- ▶ Pravnici

= stručnjaci dodatno osposobljeni za rad rad na različitim platformama u životu osobe uključene u probaciju – osobnoj, obiteljskoj, radnoj, zdravstvenoj, psihoterapijskoj.

Tko su klijenti probacijske službe?

- ▶ Osobe uključene u probaciju – okriviljenici, osuđenici, zatvorenici s vrlo raznolikim poteškoćama:
- ▶ mentalna insuficijencija, anksioznost, stresni poremećaji, obiteljski problemi, teškoće u komunikaciji, zdravstveni problemi, neadekvatna kontrola ljuntnje i agresivnost, poremećaji seksualnog nagona, psihičke bolesti
- ▶ nasilje, zapuštanje i zlostavljanje djece, zlouporaba droga, alkoholizam, skitnja, kockanje
- ▶ nezaposlenost, niska razina stanovanja, siromaštvo, smrt bliske osobe, razvod, promjena radnog mesta ili škole, a što potom otežava psihosocijalnu prilagodbu

PSIHOSOCIJALNI TRETMAN U PROBACIJI

- ▶ probacijska služba ne provodi psihosocijalni tretman korisnika droga, odnosno počinitelja kaznenih djela koji su ujedno i ovisnici u užem smislu, nego samo pojedine intervencije usmjerenе na uključivanje korisnika droga u postojeće oblike psihosocijalnog tretmana u drugim sustavima kroz integrirani pristup koji uključuje procjenu, povezivanje počinitelja s adekvatnim oblicima tretmana, provođenje intervencija (npr. tretman), nadzor (npr. testiranje) i ispunjavanje obveza.

Što radi probacijski službenik?

- ▶ Procjena kriminogenih rizika i tretmanskih potreba (SPP)
- ▶ Izrada različitih vrsta izvješća temeljenih na procjeni
- ▶ Izrada pojedinačnih programa postupanja (PPP)
- ▶ Redovito evaluiranje PPP-a i izvještavanje nadležnih tijela
- ▶ Usmjerava i nadzire osuđenika
- ▶ Koordinira različite institucije i stručnjake
- ▶ Podržava različite agense socijalizacije kao što su obitelj, posao, susjedsko okruženje
- ▶ Predstavlja neposredni autoritet zakona

Svaki rad s počiniteljim
kaznenih djela uključuje

PROCJENU, odnosno dijagnostiku

- specifičnih osobina ličnosti i ponašanja osuđenika
- nekih važnih okolinskih čimbenika

za koje smatramo da su mogli pridonijeti razvoju
kriminalnog ponašanja

Ključna pitanja...

- ▶ Hoće li opet počiniti kazneno djelo?
- ▶ Što se treba promijeniti kako bi se smanjio rizik recidiva?
- ▶ Predstavlja li on/ona opasnost za druge ljudе?

Sustav procjene počinitelja kaznenih djela je dizajniran radi:

- ▶ procjene kolika je vjerojatnost da počinitelj bude ponovno osuđen
- ▶ identifikacije i klasifikacije potreba vezanih uz počinjenje djela, uključujući osnovne karakteristike osobnosti i kognitivne bihevioralne probleme (cognitive behavioural problems)
- ▶ procjene rizika nanošenja ozbiljne štete, rizičnosti za određene osobe i drugih rizika
- ▶ pomoći glede postupanja s rizikom nananošenja štete
- ▶ povezivanja procjene s nadzorom ili pojedinačnim programom postupanja
- ▶ mjerena promjena tijekom nadzora/kazne

Pojedinačni program postupanja (temeljni stručni dokument)

Sadrži podatke o:

- osobi uključenoj u probaciju
- sankciji
- posebnim obvezama, sigurnosnim / zaštitnim mjerama
- utvrđenim kriminogenim čimbenicima
- postupke i metode usmjerene na smanjenje rizika od ponovnog počinjenja kaznenog djela i nanošenja ozbiljne štete
- aktivnosti, rokove te nositelje pojedinih aktivnosti

Potreba međuresorne suradnje

Osobne i okolinske rizične čimbenike vezano uz pojedinog osuđenika potrebno je obuhvatiti intervencijskim spektrom tretmansko-preventivnih, kontinuiranih, ciljanih aktivnosti u njegovom osobnom i socijalnom prostoru, uz istovremeno jačanje otpornosti i zaštitnih čimbenika

U preveniranje asocijalnog i kriminalnog ponašanja probacijski službenik stoga aktivno uključuje i lokalnu/regionalnu zajednicu sa svim njezinim kapacitetima i resursima.

Probacijski službenik je na određeni način koordinator svih subjekata i aktivnosti koje se u okviru sankcije/mjere/obveze realiziraju s osuđenikom, prema njemu ili vezano uz njega.

Resursi u zajednici

- ▶ obiteljsko-suportivna terapija
- ▶ socijalno-zaštitne intervencije
- ▶ psihoterapija i farmakoterapija
- ▶ obrazovni programi
- ▶ korištenje programa samopomoći
- ▶ zdravstvena skrb
- ▶ individualni/grupni savjetodavni rad
- ▶ predavanja i radionice za roditelje
- ▶ programi zapošljavanja

- **centri za prevenciju i liječenje ovisnosti**
- **centri za socijalnu skrb**
- **različita savjetovališta**
- **škole i učilišta**
- **zavod za zapošljavanje**
- **obiteljski centri, stručnjaci koji provode bračnu/obiteljsku terapiju , škole za uspješno roditeljstvo**
- **domovi zdravlja, bolnice**
- **udruge,...**

HVALA NA PAŽNJI ...

